

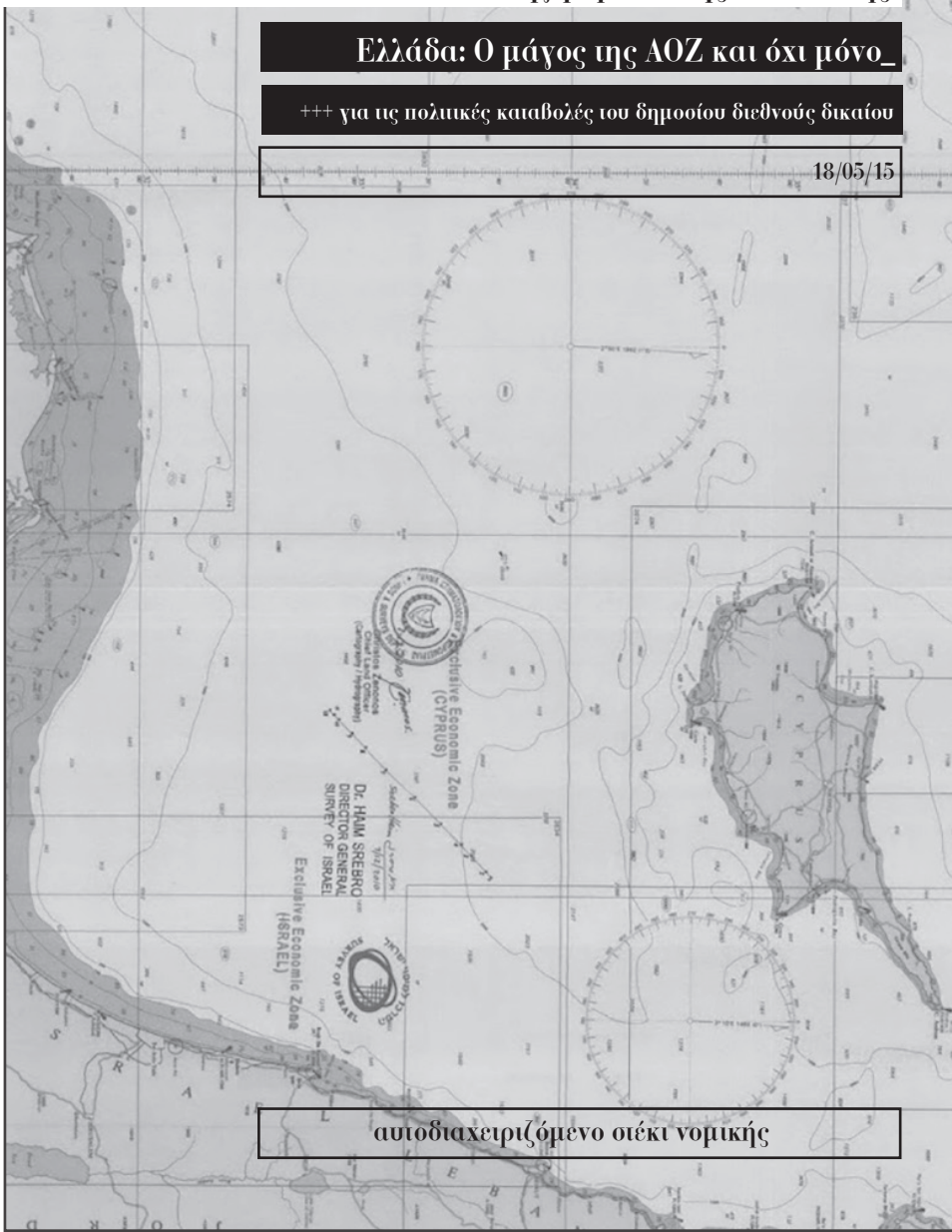

εισήγηση ανοικτής συνέλευσης

Ελλάδα: Ο μάγος της ΑΟΖ και όχι μόνο_

+++ για τις πολιτικές καταβολές του δημοσίου διεθνούς δικαίου

18/05/15

αυτοδιαχειριζόμενο σιέκι νομικής

I. Εισαγωγή:

για την καταγωγή του δημόσιου διεθνούς δικαίου, γενικά, και του δικαίου της θάλασσας, ειδικά.

Πρέπει να κάνουμε ένα βήμα πίσω.

Πρέπει να κοιτάξουμε στην περιοχή που συντελείται η δημιουργία δικαίου, για να δούμε την βία, στην πλέον αρχειτυπική της μορφή, τον πόλεμο, όχι απλά να μετασχηματίζει υπάρχουσες έννομες σχέσεις και δικαιοτικές καταστάσεις, αλλά να αποτελεί τον όρο οργάνωσης των θεσμών, την κινητήρια δύναμη της έννομης τάξης: στην πολεμική βία εννοείται ένας νομοθετικός χαρακτήρας¹ και αντίστροφα, ο κανόνας δικαίου φέρει στην γενεαλογία του τις σχέσεις του πολέμου. Η βία, ο πόλεμος γεννά δικαιο και η "εκεχειρία" αναλαμβάνει έναν ιστορικό ρόλο: να επανεγγράψει εσαεί τον εν λόγω συσχετισμό στο δικαιο, να ενσωματώσει τα αποτελέσματα ισχύος της πολεμικής διαδικασίας στα νομικά, κοινωνικά, πολιτικά δίκτυα εξουσιών. Κρατάμε αυτό: ο πόλεμος δεν ξορκίζεται, γι' αυτό και η πολιτική είναι η συνέχιση του πολέμου με άλλα μέσα και όχι αντίστροφα.²

Ο τομέας του δημοσίου διεθνούς δικαίου διεκδικεί για τον εαυτό του τον τίτλο του πλέον εκλεπτυσμένου κλάδου. Αξιώνει για τα περιεχόμενά του έναν φιλειρηνικό, σχεδόν αντιπολεμικό, χαρακτήρα, και διατείνεται πως οι ρυθμίσεις του δεν τείνουν παρά προς αποτροπή των διεθνών συγκρούσεων, αποφεύγοντας συστηματικά την παραδοχή πως, στην πραγματικότητα, είναι το δικαιο των διακρατικών ανταγωνισμών. Κι αυτό όχι μόνο γιατί έχει συσταθεί σαν τέτοιο, γιατί έχει προκύψει σαν corpus από το άθροισμα συμβάσεων, συνθηκών και νομολογίας που καταρτίστηκαν για να αποδώσουν στους νικητές τα ανάλογα τρόπαια και να εισάγουν στους διεθνείς κανονισμούς τις συνέπειες των συσχετισμών ισχύος που διαμόρφωσε ο πόλεμος, αλλά ακόμη περισσότερο, γιατί οι "διεθνείς σχέσεις", είναι πολιτικές σχέσεις και είναι τελικά σχέσεις, που οι διαφωνίες τους λύνονται είτε επ'απειλή στρατιωτικής κινητοποίησης είτε με την πραγματοποίηση της απειλής!

Οι παραπάνω θέσεις μοιάζουν ακατονόητες και σκληρά θεωρητικές όσο αιωρούνται έξω και μακριά από την ιστορία. Γι' αυτό και θα προσπαθήσουμε αμέσως παρακάτω να συντάξουμε κάποιες ελάχιστες σημειώσεις πάνω στην ιστορία του δημόσιου διεθνούς με απώτερο σκοπό μας να χαρτογραφήσουμε το περιβάλλον μέσα από το οποίο γεννιούνται έννοιες όπως η υφαλοκρηπίδα και η ΑΟΖ.

ποιος και πότε χρειάζεται ένα διεθνές δικαιο;

«Η αρχή της οργάνωσης, της νομικής δομής της εξουσίας, των κρατών, των μοναρχιών, δεν εντοπίζεται στο σημείο όπου σταματά πια η βουλή των όπλων και ο αχός της. Τον πόλεμο δεν τον ξορκίζουμε. Πρώτον και κύριον, ο πόλεμος αποτέλεσε κυρίαρχο στοιχείο κατά τη δημιουργία των κρατών: το δικαιο, η ειρήνη, οι νόμοι, γεννήθηκαν μέσα στο αίμα και τη λάσπη των μαχών.»³

Το πρώτο δείγμα ενός νομικού κειμένου με διεθνολογική υφή μας δίνει ο Vittoria, τον 16ο αιώνα. Ο Vittoria, φιλόσοφος, θεολόγος και νομικός, καλείται να εξηγήσει δικαιοικά την κατάκτηση της αμερικανικής

ηπείρου και την υποδούλωση των ιθαγενών αμερικάνων. Παρά τις όποιες διακυμάνσεις στην άποψή του για το θέμα, θα καταλήξει το 1532 με την έκδοση του "De Jure belli Hispanorum in barbaros", στην πρώτη επίσημη διατύπωση του "δικαιώματος κατακτίσεως": οι δυτικές αυτοκρατορίες δικαιούνται να οικειοποιούνται βίαια τα εδάφη των "νέων χωρών" και να πράττουν όπως νομίζουν (να σκοτώνουν, δηλαδή) όσον αφορά τους γηγενείς πληθυσμούς, εφόσον αυτοί οι τελευταίοι αρνούταν να "επικοινωνήσουν" με τους ευρωπαίους κατακτητές.⁴ Μην παρεξηθούμε: οι πρώτες αποικιοκρατικές εκστρατείες δεν είχαν ανάγκη μία τυπική νομιμοποίηση, και αυτό που προσέφερε ο Vittoria δεν ήταν τέτοιο: ήταν άλλη μία θεωρία, συμπληρωματική για την (τότε) παρούσα φάση, χρήσιμη για το μέλλον. Ωστόσο, αυτή η ιστορία μας φαίνεται διδακτική: την πρώτη φορά που το δικαιο καλείται να ξεπεράσει την δεδομένη εδαφική επικράτεια και τους εσωτερικούς αποδέκτες του αυτοκρατορικού νόμου, είναι για να συνομιλήσει με την βία και τις μαζικές σφαγές.

Έναν αιώνα αργότερα, ένας ολλανδός νομικός και διπλωμάτης έμελλε να χριστεί "πατέρας" του διεθνούς δικαίου, σαν αυτόνομου κλάδου της νομικής επιστήμης. Ο Grotius (1583-1645) γράφει το "De jure praede"/"Το δικαιο της λείας" για να συμβάλλει στην ρύθμιση ζητημάτων όπως η πειρατεία και η σύλληψη πλοίων- την ίδια χρονιά έχει ξεκινήσει ο ισπανο-ολλανδικός πόλεμος με αφορμή την καταστροφή και την καταλήστευση μιας γαλέρας του ολλανδικού στόλου. Ο Grotius αποφασίζει, λοιπόν, να ασχοληθεί με την θάλασσα και να καταρτίσει μία πρώτη δικαιοική θεωρία για την χρήση της. Το 1609 εκδίδει το "Mare Liberum" και συντάσσει μια πολιτική/φιλοσοφική επιχειρηματολογία που καταλήγει στο συμπέρασμα πως η θάλασσα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως διεθνής περιοχή, όπου όλοι οι ενδιαφερόμενοι έχουν ίσα δικαιώματα και, άρα, δεν ανήκει σε κανέναν. Η συγκυρία δεν είναι τυχαία. Την ίδια εποχή, η Ολλανδία σπάει από τις ναυτικές-εμπορικές εταιρίες στις οποίες συμμετείχε και κοιτάζει να διεκδικήσει αποικιοκρατικά και εμπορικά το μέλλον της ανταγωνιστικά προς τους υπόλοιπους αυτοκρατορικούς σχηματισμούς, και κυρίως, τη Μεγάλη Βρετανία. Άρα, η πραγματική χρησιμότητα του Mare Liberum είναι η εξής: αφού αυτές οι αχανείς υδάτινες εκτάσεις δεν ανήκουν σε κανέναν, ανήκουν σε όσους φανούν πιο επιδέξιοι, πιο επιθετικοί, πιο δυνατοί κατά την διεκδίκησή τους.

Η Μεγάλη Βρετανία αντίλαμβάνεται το κείμενο του Grotius (και τις κινήσεις της Ολλανδίας) σαν αυτό που πραγματικά ήταν: ανταγωνιστικές και επικίνδυνες. Εξουσιοδοτεί, λοιπόν, τους δικούς της νομικούς να μιλήσουν στο όνομα και για λογαριασμό της: "η βρετανική κυριαρχία επί της θάλασσας ήταν, είναι και θα είναι τμήμα της βρετανικής αυτοκρατορικής εξουσίας, παρακολούθημα της κυριαρχίας επί του βρετανικού εδάφους" (the Dominion of the British Sea, or That Which Incompasseth the Isle of Great Britain, is, and Ever Hath Been, a Part or Appendand of the Empire of that Island.) Οι William Welwod και John Selden αναλαμβάνουν να τεκμηριώσουν την θέση πως η θαλάσσια περιοχή μπορεί να αποτελέσει πεδίο άσκησης κυριαρχικών δικαιωμάτων (capable of appropriation) όπως ακριβώς και η εδαφική επικράτεια (territory). Η ιδέα, λοιπόν, ότι η θάλασσα (μπορεί να) νοείται ως έδαφος, και να διαχειρίζεται ως τέτοιο, υπό τους πραγματικούς όρους ισχύος ενός κρατικού σχηματισμού,

δηλαδή στρατιωτικά, είναι πολύ παλιά, χρήσιμη και εξαιρετικά λειτουργική για τους διαρκώς ανταγωνιζόμενους κρατικούς σχηματισμούς.⁵

Επιστρέφουμε στον Grotius και το πρωτότυπο συγγραφικό του έργο, για ένα τελευταίο σχόλιο. Το 1625, και ενώ ο ισπανο-ολλανδικός πόλεμος και οι μάχες της καθολικής με την προτεσταντική εκκλησία, ο Grotius δημοσιεύει το "De jure belli ac pacis"/ "Για το δίκαιο του πολέμου και της ειρήνης" το οποίο και αφιερώνει στον πάτρνά του, τον Λουδοβίκο XIII, μονάρχη της Γαλλίας. Το "De jure belli ac pacis" είναι η πρώτη πραγματεία φυσικοδικαιικής νομιμοποίησης του πολέμου: υπάρχουν δίκαιοι πόλεμοι (just war), όσο υπάρχουν δίκαιες αιτίες (just causes). Ο Grotius, εν προκειμένω, εντοπίζει τρεις: άμυνα, αποζημίωση, τιμωρία. Το σύγχρονο διεθνές έχει κρατήσει την παράδοση των "δικαίων αιτιών" υπό την μορφή των "εξαιρέσεων" από την γενική απαγόρευση χρήσεως βίας στις διεθνείς σχέσεις (Χάρτης ΟΗΕ, 2, παρ.4). Σχηματικά τρεις παραμένουν αυτές οι εξαιρέσεις: άμυνα, ένοπλη επέμβαση κατόπιν εξουσιοδότησης από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ και, φυσικά, "ανθρωπιστική παρέμβαση"⁶

Κάποιες δεκαετίες μετά τον Grotius, ο ολλανδός Cornelius Byrken-shoek πρότεινε έναν "συμβιβαστικό" κανόνα σε μία (ομολογουμένως επιτυχημένη) απόπειρα να συγκεράσει τις δύο τάσεις: η εξουσία της ξηράς στην θάλασσα παύει όταν παύει και η ένοπλη ισχύς ξηράς, είπε. Ωστόσο, είναι ο Ιταλός Galliani, που θα διατυπώσει τον κανόνα των 3 ναυτικών μιλίων: αυτό μπορεί να είναι το μέγιστο πλάτος των χωρικών υδάτων, ως εκεί εκτείνεται η κρατική κυριαρχία, αφού ως εκεί εκτείνεται το πεδίο βολής των πολυβόλων όπλων. Η τιμή αυτή θεωρήθηκε ονομάστηκε the cannonshot rule και ίσχυσε περίπου μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα.

Σ' αυτό το σημείο χρειαζόμαστε μία σύνοψη. Ως τον 16ο αιώνα, λοιπόν, το διεθνές "ναυτικό" δίκαιο ήταν σκληρά εθιμικό: είχε σαν δημιουργό και αποδέκτη των όποιων "κανόνων" τον υπό ευρεία έννοια ναυτικό, τον χρήστη. Στην συνέχεια τους κανόνες αυτούς αναλαμβάνουν να ρυθμίσουν οι αυτοκρατορικοί κρατικοί σχηματισμοί με βάση δύο πολιτικά ζητήματα: τους δρόμους του εμπορίου και την αποικιοκρατική τους δραστηριότητα και συνεπώς, τους ανταγωνισμούς που προέκυπταν από αυτές τις σχέσεις. Στην πορεία, όπως ξέρουμε, αποκλειστικοί φορείς της νομοπαραγωγικής εξουσίας έγιναν τα κυρίαρχα έθνη-κράτη. Δεν πρόκειται για ιστορία ιδεών. Ο συγγραφέας του εγχειριδίου του δημόσιου διεθνούς κλείνει την σχετική εισαγωγή, λέγοντας πως "μέχρι και το τέλος του Β' Π.Π. το Δίκαιο της Θάλασσας έχει τα εξής χαρακτηριστικά, όπως διαμορφώθηκαν εθιμικά από την πρακτική των κρατών: στενές αιγιαλίτιδες ζώνες (χωρικά ύδατα) και ελεύθερη ανοικτή θάλασσα- αυτά, βεβαίως, εν ειρήναι." Μας φαίνεται πως αυτά τα δύο "χαρακτηριστικά" του ΔΘ ούτε δεδομένα ήταν ούτε κοινώς αποδεκτά ούτε τελούσαν σε κάποια αδιατάρακτη ισορροπία το ένα με το άλλο. Αντίθετα: βρίσκονταν υπό την διαρκή διαπραγματεύση των στρατιωτικών συσχετισμών, καθώς το φόντο της "πρακτικής των κρατών" καθόλου ειρηνικό δεν ήταν! Από την εποχή της πρωταρχικής συσσώρευσης, των αποικιακών εκστρατειών, το δουλεμπόριο και τους εμπορικούς πολέμους μέχρι τις αλληπάλληλες διαδοχές/ιδρύσεις κρατών, τον Α' Π.Π και τον μεσοπόλεμο, το φόντο των μεταπολιτιστικών εδαφικών και θαλάσσιων συνόρων είχε μέσα σκλαβοπάζαρα, κάτεργα

και μαζικές σφαγές.

Δημόσιο Διεθνές και Δίκαιο της Θάλασσας κατά την διάρκεια του 20ού αιώνα: *pacem in maribus* ?

Η πρώτη διεθνής απόπειρα κωδικοποίησης ενός σώματος κανόνων διεθνούς δικαίου με γενική ισχύ γίνεται το 1899 και το 1907 με αντικείμενο -τι άλλο- το δίκαιο του πολέμου (αιχμάλωτοι, άμαχοι, ζώνες ουδετερότητας), το οποίο, όπως μπορείτε να φανταστείτε, όπως ακριβώς υπογράφηκε, έτσι τσαλακώθηκε και πετάχτηκε στα σκουπίδια. Σήμερα, παραπάνω από το 1/2 της ύλης του ΔΔ αποτελείται από ό,τι σχηματικά ονομάζεται δίκαιο του πολέμου (συμβάσεις, διμερείς και διεθνείς, χάρτης ΟΗΕ, ΕΣΔΑ, εκτεταμένη νομολογία, ψηφίσματα διεθνών οργανισμών, επιτροπές, ύλη εθνικών και διεθνών think tanks).

Από την άλλη, η πρώτη απόπειρα σύνταξης και κωδικοποίησης ενός συμβατικού δικαίου της θάλασσας διεξάγεται το 1930 από την Κοινωνία των Εθνών, τον οργανισμό-προϊόν της συνθήκης των Βερσαλλιών (1919) για την λήξη του πολέμου και τις "πολιτικές συνέπειες" της ειρήνης. Κανείς δεν ενδιαφέρθηκε, τίποτε δεν υπογράφηκε, κι όχι επειδή δεν υπήρχε κανένα διακύβευμα, αλλά ακριβώς επειδή υπήρχαν πολλά περισσότερα και τα κράτη δεν σκόπευαν να τα λύσουν με το μελάνι των συμβάσεων.

Κατά την διάρκεια του Β' Π.Π τα στρατο-επιστημονικά επιτελεία των ΗΠΑ "ανακάλυψαν" την υφαλοκρηπίδα, ο ορισμός της οποίας, καταρχήν γεωλογικός, μπορεί να συμπυκνωθεί στο εξής απλό: το υποθαλάσσιο πλάτωμα το οποίο περιβάλλει τις ηπείρους, βυθίζεται ομαλά και σταματά στο σημείο όπου τα νερά που το υπερκαλύπτουν φθάνουν σ' ένα μέσο βάθος 200 μέτρων ή , ακόμη απλούστερα, η έκταση του βυθού και του υπεδάφους του που αποτελούν γεωλογική συνέχεια της ξηράς. Οι ΗΠΑ, λοιπόν, από τη μία είχαν ανέπτυξει τεχνολογία άντλησης πετρελαίου και μεταλλευμάτων στην περιοχή του βυθού ακόμη και πέρα από την αιγιαλίτιδα, από την άλλη, ήταν αδιαμφισβήτητοι οι μεγάλοι νικητές του Β' Π.Π. Συνεπώς, μπορούσαν να προχωρήσουν σε μία κίνηση "προσάρτησης" της αμερικανικής υφαλοκρηπίδας στην εθνική τους κυριαρχία- και αυτό έκαναν, μέσω της διακήρυξης του προέδρου Harry Truman, στις 28 Σεπτεμβρίου 1945: «Επειδή η άσκηση δικαιοδοσίας στους φυσικούς πόρους του υπεδάφους και του θαλάσσιου βυθού της υφαλοκρηπίδας από το πλησιέστερο συνορεύον κράτος είναι εύλογη και δίκαιη, επειδή η αποτελεσματικότητα των μέσων αξιοποίησης και διατήρησης των πόρων αυτών εξαρτάται από τη συνεργασία και την προστασία που παρέχεται από την ακτή, επειδή η υφαλοκρηπίδα είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως μία προέκταση της χερσαίας μάζας του παρακτινίου κράτους, και συνεπώς, από τη φύση της υπαγόμενη σε αυτό, θεωρούμε τους φυσικούς πόρους του υπεδάφους και του θαλάσσιου βυθού της υφαλοκρηπίδας κάτω από την ανοικτή θάλασσα, αλλά που συνορεύουν με τις Η.Π.Α., υποκείμενους στη δικαιοδοσία και τον έλεγχο των Η.Π.Α.»

Οι ΗΠΑ είχε κάνει σαφείς τις προθέσεις της, και στην συγκεκριμένη ιστορική συγκυρία, όλοι ήξεραν πώς θα τις υπερασπιζόταν σε περίπτωση αμφισβήτησης. Δικαιοδοσία και έλεγχος, λοιπόν, ίσον κυριαρχικά δικαιώματα! Μετά από διαδοχικές παρόμοιες διακηρύξεις από τα κράτη της Λατινικής αμερικής⁷ η επιτροπή Διεθνούς Δικαίου του ΟΗΕ κάλεσε το 1958 την πρώτη Διεθνή Συνδιάσκεψη για το δίκαιο της θάλασσας. Τα 86 συμμετέχοντα κράτη υπέγραψαν τέσσερις συμβάσεις: 1) για

την αιγιαλίτιδα, στο μέγιστο πλάτος της οποίας δεν κατέληξαν 2) για την ανοικτή θάλασσα 3) για την αναγνώριση δικαιωμάτων επί της υφαλοκρηπίδας σε μήκος 200 ν.μ από το τέλος της αιγιαλίτιδας, τα οποία "υπάρχουν εν δυνάμει της κυριαρχίας του επί του εδάφους και ως προέκταση της στην άσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων για το σκοπό της εξερεύνησης του βυθού και της εκμετάλλευσης των φυσικών του πόρων" και 4) για την αλιεία. Το 1960 οι αντιπρόσωποι ξανασυναντήθηκαν για μία δεύτερη συνδιάσκεψη, χωρίς κανένα αποτέλεσμα σχετικά με την αιγιαλίτιδα, θα ήταν, άραγε, 3, 6 ή 12 ν.μ.; Ο κύριος Ρούκουνας επέλεξε μία διακριτική διατύπωση για το μέλλον των τεσσάρων αυτών συμβάσεων: *δεν έτυχαν ευρείας επικύρωσης, λέει*. Να σημειώσουμε ότι η Ελλάδα δεν επικύρωσε παρά το 1972, και μόνο την σύμβαση για την υφαλοκρηπίδα, όταν, πάλι σύμφωνα με τον Ρούκουνα, "η τουρκία αμφισβήτησε εμπράκτως τα ελληνικά δικαιώματα στο αιγαίο".⁸

Και κάπως έτσι: " Το 1967, το πλάτος του κανονίου ήταν σχεδόν ανάμνηση: μόνο 25 παράκτια κράτη ήταν σεμνά στις αξιώσεις τους . 66 άλλα είχαν ήδη επεκτείνει ήδη τις ναυτικές θαλάσσιες ζώνες τους στα 12 μίλια, και 8 είχαν χωρικά ύδατα πλάτους 200 μιλίων. Η πρώτη πετυχημένη άντληση πετρελαίου υπό υποθαλάσσια πετρελαιοπηγή στον κόλπο του μεξικού το 1947 έγινε παράδειγμα. Συνεπώς, όχι τα ζωντανά με τα λέπια, αλλά πολύ ακριβότερες πρώτες ύλες, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, αύξαναν την ένταση για την μοιρασιά των βυθών (άρα και των θαλασσών) εκεί που υπήρχαν περισσότεροι από ένας ενδιαφερόμενοι. Η καπιταλιστική αποικιοποίηση ανακάλυψε την "χαμένη ατλαντίδα" της, κι αυτό θα μπορούσε να γίνει αιτία όχι ενός αλλά πολλών πολέμων. Και μπορεί, πάντα. Αλλά μεσούμενος του 3ου παγκοσμίου ("ψυχρού πολέμου") θα ήταν φρονιμότερο η μοιρασιά να γίνει, τουλάχιστον στους βασικούς της κανόνες, συναινετικά. Συνεπώς, ύστερα από προσφυγή της μάλας στον οπε για την αναγνώριση των δικών της 200 ναυτικών μιλίων (γύρω-γύρω από μία φτυσιά τόπο) ο οπε κάλεσε μία ακόμη σύσκεψη των μελών του στη Ν. Υόρκη. Για ένα καινούριο δίκαιο της θάλασσας. Η σύσκεψη άρχισε το 1973 και κατάφερε να τελειώσει το 1982, ίσως επειδή υπήρχαν δύσκολα θέματα να λυθούν, ή ίσως επειδή οι διάφοροι κρατικοί αντιπρόσωποι περνούσαν ζωή και κότα στο New York."⁹

Η τρίτη αυτή συνδιάσκεψη, το πρώτο συνέδριο της οποίας ονομάστηκε "racem in maribus"(ειρήνη στην θάλασσα), κατέληξε σε ένα package deal, του τύπου όλα ή τίποτα, το οποίο υπογράφηκε, τελικά, στο Montego Bay της Τζαμάικας, τον Δεκέμβριο του 1982, και αποτελεί, μέχρι σήμερα, το τυπικό και θεσμισμένο δίκαιο της Θάλασσας. Όσον αφορά την αιγιαλίτιδα αυτή μπορεί να εκτείνεται ως τα 12 ν.μ από τις γραμμές βάσης, η υφαλοκρηπίδα απέκτησε έναν εξαιρετικά πολύπλοκο νομικό ορισμό και ποίκιλες μεθόδους οριοθέτησης¹⁰, ενώ, από τα σπλάχνα της κατασκευάστηκε ο θεσμός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης που θα εξετάσουμε στη συνέχεια.

*

Πρέπει να επανέλθουμε στα προκριματικά μας συμπεράσματα και να αναδιατυπώσουμε. Το (δημόσιο διεθνές) δίκαιο στροβιλίζεται γύρω από τον πόλεμο: θεσμίζεται να για αποτυπώσει στις "διεθνείς σχέσεις" τα αποτελέσματα ισχύος που προέκυψαν από τις πολεμικές διαδικασίες, "γράφεται" ή "προτείνεται" από τους διάφορους νομικούς φιλολογικούς κύκλους για να νομιμοποιήσει επικείμενες ή παρελθούσες ένοπλες συρράξεις και να δώσει κατάλληλα εργαλεία στις επεκτατικές κρατικές στρατηγικές- μπορεί να είναι από ευθέως επιθετικό εώς και ύπουλα

συντηρητικό, όπως και αυτοί που το χρησιμοποιούν! Το Δ.Δ.Δίκαιο είναι το τυπικό σύνταγμα των διακρατικών σχέσεων, που παραμένουν σε διαρκή και συνεχή ανταγωνισμό, ανεξάρτητα από τις όποιες αυθρομειώσεις μπορεί να παρατηρούνται στις μεταξύ τους εντάσεις. Και λέμε *τυπικό*, ξανά και ξανά, όχι μόνο γιατί μπορεί τη μία να κουρευλιάζεται και την άλλη να αποθεώνεται, αλλά γιατί, το *ουσιαστικό* σύνταγμα των διακρατικών ανταγωνισμών συντάσσεται από τους πραγματικούς συσχετισμούς ισχύος, και αυτοί είναι στρατιωτικοί και ένοπλοι, δεν είναι ούτε διπλωματικοί ούτε νομικοί, είναι *πολιτικοί*, και άρα πρωταρχικά και μόνιμα *πολεμικοί*.

Σημειώσεις

1. Walter Benjamin, Για μια κριτική της Βίας, Ελευθεριακή Κουλτούρα, 2011
2. Michel Foucault, Για την υπεράσπιση της κοινωνίας, Ψυχογός, 2011
3. Michel Foucault, ο.π.
4. Ε.Ρούκουνας, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011
5. Από την αγγλική Wikipedia, στο λήμμα Grotius
6. Με βάση τέτοιου τύπου "εξαιρέσεις" δικαιολογήθηκαν πλείστες από τις ένοπλες συρράξεις των τελευταίων δεκαετιών: από την αμερικανική εισβολή στα βαλκάνια και την "ανθρωπιστική" επέμβαση στο Κόσσο το 1999, μέχρι τον πόλεμο στο Αφγανιστάν και το Ιράκ. Για το ζήτημα των "νέων" πολέμων και των ανθρωπιστικών παρεμβάσεων βλ. ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ, Μ. Ignatief: Εικονικοί πόλεμοι, Economist: Ανθρωπιστικές επεμβάσεις, Λέσχη Κατασκόπων του 21ου Αιώνα, 2011
7. Για την αριβεία την περίοδο 1945-1950 καταγράφηκαν 30 τέτοιες μονομερείς διεκδικήσεις κρατών.
8. Αντικειμενικός και αμερόληπτος ο κύριος Ρουκούνας, όπως πάντοτε άλλωστε. Η Ελλάδα διεκδικούσε υφαλοκρηπίδα για κάθε τελευταίο ξερονήσι, είχε θέσει στο κέντρο της εξωτερικής της πολιτικής μια οιοσεί προσάρτηση της κύπρου και την ναυτική και στρατιωτική απομόνωση της τουρκίας, απορρίφθηκαν όλες οι προσφυγές της στο ΔΔΧ σχετικά με την υφαλοκρηπίδα, αλλά όχι: έπρεπε να αναχαιτιστεί η τουρκική "προοιλητικότητα", γι' αυτό επικυρώθηκε η Σύμβαση!
9. Περιοδικό Sarajevo, #41, Ζώνες Αποκλειστικής Εκμετάλλευσης: Ο καπιταλισμός σε μεγάλο βάθος.
10. Με τη Σύμβαση του Montego Bay, το 1982, εισήχθη περαιτέρω το νομικό κριτήριο για τον εντοπισμό της νομικής έννοιας της υφαλοκρηπίδας, διατηρώντας παράλληλα το γεωλογικό κριτήριο. Με το άρθρο 76 ορίζεται ότι η υφαλοκρηπίδα αποτελείται από το θαλάσσιο βυθό και το υπεδάφός του που εκτείνεται πέραν των χωρικών υδάτων καθ' όλη την έκταση της φυσικής προέκτασης του χερσαίου εδάφους μέχρι του εξωτερικού ορίου του υφαλοπλάσιου ή σε μια απόσταση 200ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το εύρος των χωρικών υδάτων, όπου στο εξωτερικό όριο του υφαλοπλάσιου δεν εκτείνεται μέχρι αυτή την απόσταση». Σε περίπτωση όμως που το υφαλοπλάσιο του παράκτιου κράτους εκτείνεται πέραν των 200ν.μ., το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας μπορεί να φθάσει μέχρι τα 350ν.μ. ή σε απόσταση 100ν.μ. από την ισοβαθή των 2.500 μέτρων. Όσον αφορά στις αρμοδιότητες του παράκτιου κράτους στην ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα, αυτές περισχεφρονται γύρω από τον κεντρικό άξονα της αποικιστικής εξερεύνησης κι εκμετάλλευσης των ζωντανών, βιολογικών πόρων, που βρίσκονται σε διαρκή σχέση με το βυθό (λ.χ. διάφορα οστρακοειδή), των μεταλλευμάτων του βυθού και του υπεδάφους και, κυριότατα, των υδρογονανθράκων που μπορεί να βρίσκονται στο υπεδάφος.

II. Ελλάδα: ο μάγος της ΑΟΖ - και όχι μόνο

Σύντομη ανασκόπηση

των ελληνικών (επιθετικών) διεκδικήσεων στο Αιγαίο

«Σέβομαι τον καθένα που απορρίπτει τον πατριωτισμό στο όνομα του απόλυτου της κοινωνικής πάλης. Βέβαια διαφωνώ. Δεν σέβομαι, όμως, καθόλου, εκείνους και εκείνες τις απόψεις που αυτοπροσδιορίζονται ως αντεθνικιστές ή ακόμα και «αντιπατριωτικές», αλλά στην πραγματικότητα -έστω και αν δεν το κατανοούν- καλούν την Ελλάδα να παραδοθεί αμαχητί στον εθνικισμό τρίτων. Διότι όταν κάποιος υποστηρίζει ότι το «Καστελόριζο δεν έχει ΑΟΖ» και δεν κάνει κουβέντα για τις συνεχείς παραβιάσεις από την Τουρκία του διεθνούς δικαίου των θαλασσών, τότε δεν μάχεται τον εθνικισμό εν γένει, αλλά μόνο τον εν δυνάμει ελληνικό, αφού έμμεσα στηρίζει τον τουρκικό εθνικισμό και επεκτατισμό. Σε μια τέτοια περίπτωση, κάτω από την «μη πατριωτική μάσκα» κρύβεται η ανεκτικότητα στον εθνικισμό του τρίτου, του γείτονα.»¹

Αυτά έλεγε ο αγαπητός υπουργός εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς την 1η Ιουνίου του 2014, όταν η υπουργική καρέκλα απείχε ένα εξάμηνο μακριά. Σχεδόν ένα χρόνο, στις 17 Απριλίου του 2015, ο Αλέξης Τσίπρας σε συνάντηση του με τον κύριο πρωθυπουργό, ενόψει της τριμερούς συνάντησης Ελλάδας, Αιγύπτου και Κύπρου σχετικά με το ζήτημα της οριοθέτησης ΑΟΖ και του «κυριακού», δήλωσε πως «αν δεν διεκδικείς δεν παίρνεις τίποτα, αν διεκδικείς παίρνεις περισσότερα».²

Να το ξεκαθαρίσουμε απ' την αρχή: κανείς μας δεν αρνήθηκε ότι και η τουρκία καπιταλισμό έχει και όπως, αν όχι όλα, σίγουρα τα περισσότερα καπιταλιστικά κράτη έχουν επενδύσει αρκετά στον επεκτατισμό τους. Εμείς όμως ζούμε σε αυτήν την πλευρά του αιγαίου και έχουμε την συνείδηση πως ο εχθρός μας είναι πρώτα απ' όλα εδώ.

Smells like '90s

Κανείς δεν θα μπορούσε να αμφιβάλει για την στενή σχέση που έχουν οι Έλληνες, όντας "λαός μεσογειακός", με τη θάλασσα. Δεν είναι άλλωστε λίγα τα ποιήματα και τα λαϊκά άσματα για τις θάλασσες του αιγαίου και τα νησιά του. Κάποιες στιγμές αυτή η στενή σχέση στενεύει ακόμα περισσότερο, αρκετά ώστε να βρωμάει αίμα και ανακατατάξεις. Και να βρωμάει τόσο πολύ που κανείς να μην μπορεί να πει "δεν ήξερα" ότι αυτός ο νάνος (το ελληνικό κράτος) έχει ορέξεις γίγαντα.

Μια από αυτές τις στιγμές ήταν στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '90, όταν το ελληνικό κράτος, αφού απέτυχε να αποκτήσει σύνορα με την σερβία (στηρίζοντας- ιδεολογικά και υλικά- όσο κανείς άλλος τις σφαγές εκατοντάδων χιλιάδων μουσουλμάνων στη βοσνία από τους σέρβους φασίστες οι οποίοι "υπόσχονταν" ένα κομμάτι από το κράτος της μακεδονίας) στράφηκε προς την Ανατολή, στον προαιώνιο εχθρό του που δεν ήταν άλλος από την τουρκία. Ήταν εκείνη η «σκοτεινή» δεκαετία του ελληνικού καπιταλισμού όπου πέρα από τις μπιζίνες με την αδελφή σερβία, στο πλάνο ήταν και μία άλλη αδελφή, η βόρεια ήπειρος³. Έπρεπε και αυτή με κάποιο τρόπο να "απελευθερωθεί". Το 1995 λοιπόν, η Ελλάδα επικύρωσε και κύρωσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, προσθέτοντας

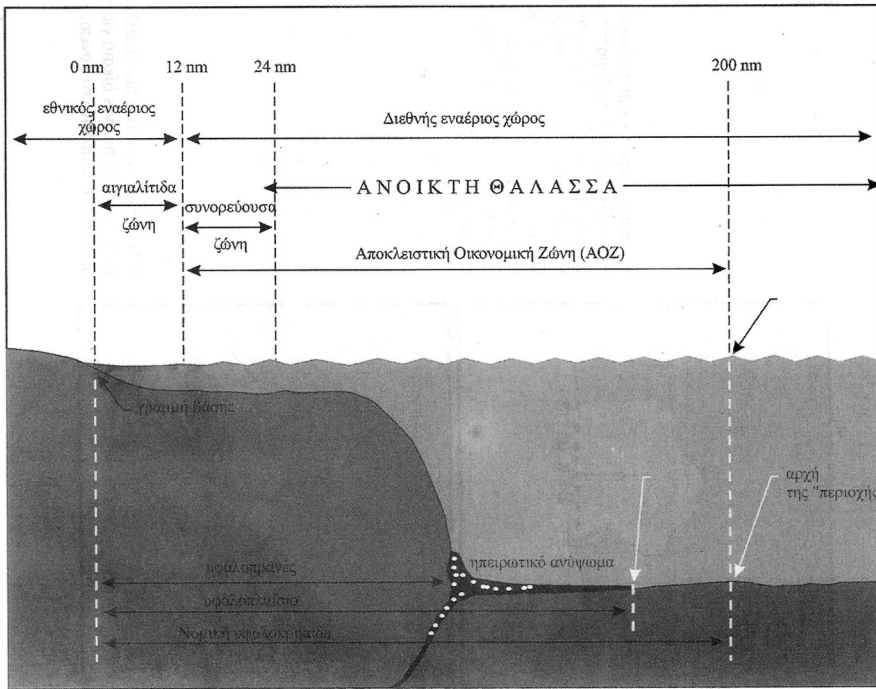
ερμηνευτική δήλωση για το όνομα της Μακεδονίας.⁴ Η σύμβαση αυτή δίνει το δικαίωμα στα συμβαλλόμενα κράτη να επεκτείνουν τα χωρικά τους ύδατα από 6 σε 12 ναυτικά μίλια. Τα χωρικά ύδατα αποτελούν επέκταση στη θάλασσα της εθνικής κυριαρχίας μιας χώρας πέρα από τις ακτές της. Θεωρούνται μέρος του εθνικού εδάφους και επ' αυτών ασκείται πλήρης εξουσία από την παράκτια χώρα.

Κοιτάζοντας το χάρτη (βλ εικ.2), τα εκτεινόμενα σε 6 ν.μ. χωρικά ύδατα της Ελλάδας φαίνεται να καλύπτουν το 15-20% του αιγαίου. Με την επέκταση των έξι ναυτικών μιλίων που επιτρέπει η Σύμβαση το αιγαίο θα μετατρέποταν σε μια "κλειστή λίμνη" και κατά την κυρίαρχη αφήγηση η Ελλάδα θα ασκούσε την κυριαρχία της στο 70% του αιγαίου, αποκτώντας πλήρη αρμοδιότητα ελέγχου όσον αφορά την διέλευση εμπορικών και στρατιωτικών πλοίων καθώς και δικαιώματα εκμετάλλευσης στον υπό τα χωρικά ύδατα βυθό. Με την υποτιθέμενη επέκταση, επομένως, θα αποκλειόταν το τουρκικό κράτος από το αιγαίο και η διαπραγματευτική ικανότητα της Ελλάδας ως προς τα υπόλοιπα κράτη θα πολλαπλασιαζόταν αναλογικά με τον έλεγχό της στο αιγαίο. Το τουρκικό κράτος θεώρησε την πρόθεση επέκτασης και τις μονομερείς ως προς το στόχο αυτό κατευθυνόμενες ενέργειες της Ελλάδας casus belli⁴, και κάπως έτσι το ζήτημα των χωρικών υδάτων έμεινε στο ντουλάπι. Παρόλαυτα, οι ντόπιοι εθνομαλάκες έχουν μείνει στα 12 ν.μ. και κάθε τόσο καταγγέλλουν παραβιάσεις στο αιγαίο.

και οι «παραβιάσεις» φτιάχνουν την εθνική ενότητα...

Εκτός από τις "παραβιάσεις" στη θάλασσα του αιγαίου, υπάρχουν κι άλλες, οι εναέριες παραβιάσεις από τουρκικά αεροσκάφη. Μια ακόμα διευκρίνιση: Εθνικός εναέριος χώρος είναι ο χώρος που εκτείνεται πάνω από την επικράτεια ενός κυρίαρχου κράτους. Στην περίπτωση που το κράτος είναι παράλιο, καθίσταται σαφές ότι ο όρος περιλαμβάνει και τον υπερκείμενο της έκτασης των χωρικών υδάτων χώρο. Αφού λοιπόν τα χωρικά ύδατα του ελληνικού κράτους φτάνουν τα 6 ν.μ., το ίδιο ισχύει και για τα εναέρια σύνορα. Το -πάντα πρωτοπόρο- ελληνικό κράτος αυθαίρετα θεωρεί ότι ο εναέριος χώρος του εκτείνεται στα 10 μίλια. Για αυτό και η τουρκία με πιθήσεις αεροσκαφών στο μεταξύ των έξι και των δέκα μιλίων χώρο, αμφισβητεί έμπρακτα, όπως επιτάσσει το διεθνές δίκαιο, τους ελληνικούς παραλογισμούς- έτσι ώστε να μην μπορέσει ποτέ η Ελλάδα να θεωρήσει πως, αφού οι ισχυρισμοί της δεν αμφισβητήθηκαν, δημιούργησαν (εθιμικά) δίκαιο.

Και δεν είναι μόνο κάτι κραγμένα φασιστικά sites που σιχτιρίζουν τις "παραβιάσεις". Η θεωρία της τουρκικής "προκλητικότητας" λέγεται και γράφεται εδώ και τόσα χρόνια από δεξιάς και αριστερές μπάντες, από τον τελευταίο πατριώτη μέχρι ειδήμονες της εξωτερικής πολιτικής, συντηρώντας την «τουρκική απειλή», μπετονάροντας τις εθνικές συνειδήσεις και προβάλλοντας την ετοιμότητα της ελληνικής πολεμικής μηχανής σαν ύψιστη ανάγκη, που πρέπει να χρηματοδοτείται και να αναβαθμίζεται για να αναχαιτίζει "προληπτικά" τέτοιου τύπου "παραβιάσεις".

Εικ.1 (αριστερά)

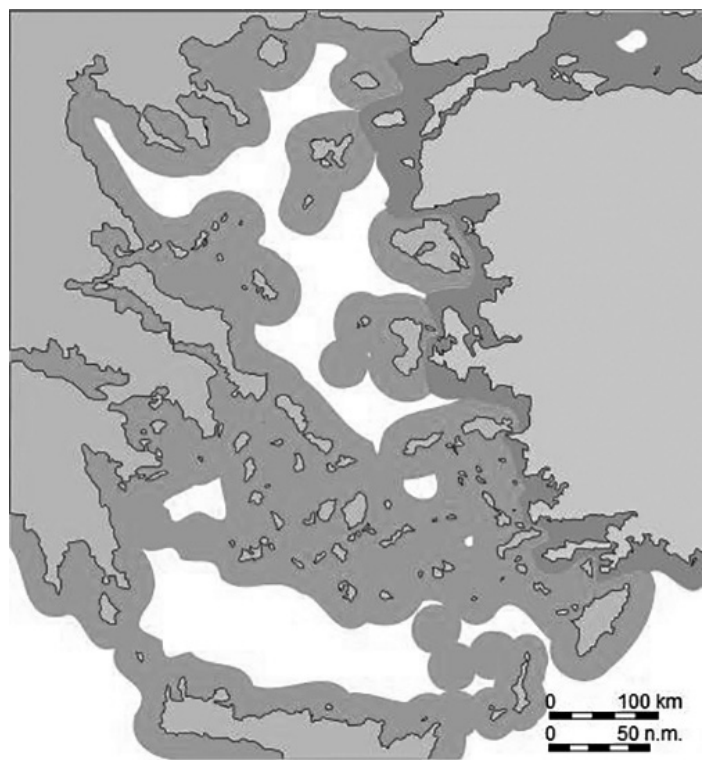
Τα δικαιώματα με την σειρά: αιγιαλίτιδα/χωρικά ύδατα και εθνικός εναέριος χώρος με μέγιστο πλάτος τα 12 ναυτικά μίλια και ΑΟΖ και (νομική) υπαλοκρηπίδα μέχρι 200 ν.μ. Πάνω ακριβώς από το πλάτος της ΑΟΖ, βλέπουμε την σήμανση ΑΝΟΙΧΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ, που σημαίνει το απενός το πλήρες δικαίωμα διέλευσης των (ξένων) πλοίων και τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων του κράτους της ΑΟΖ ή της υπαλοκρηπίδας ως προς την δικαιοδοσία του στην περιοχή της ανοικτής θάλασσας.

Εικ.2: Χωρικά ύδατα 6 ν.μ .

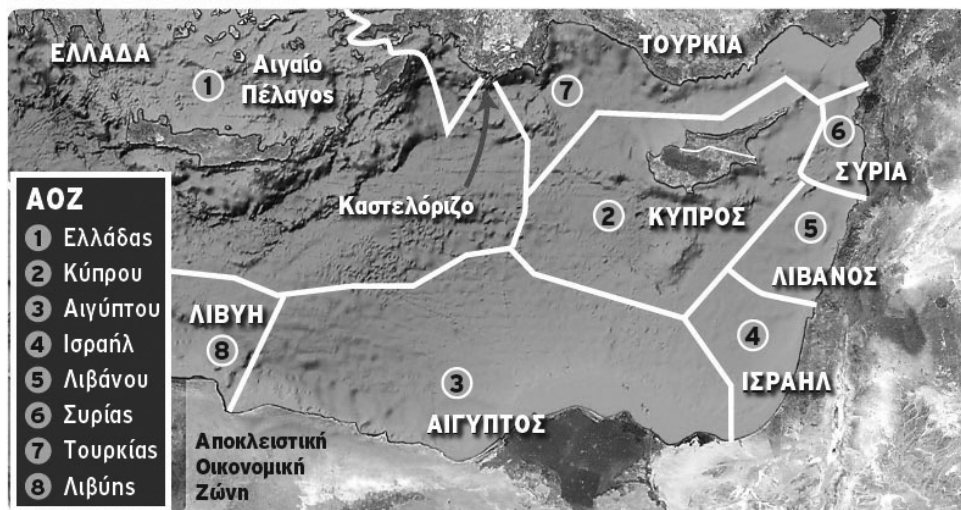

Εικ. 3: χωρικά ύδατα 12 ν.μ.

(από το army.gr φυσικά)

ΤΙ ΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ

Εικ.4 : Ο χάρτης του κύριου Μάτζη, Καθηγητή Οικονομικής Γεωγραφίας στο Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Ο Μάτζης διδάσκει Οικονομική Γεωγραφία και Γεωπολιτικής της Μέσης Ανατολής και της Τουρκίας. Όπως φαίνεται στον υπέροχο αυτό χάρτη, η ελληνική ΑΟΖ πρέπει να συνορεύει με την κυπριακή και την αιγυπτιακή, στριμώνχοντας την τουρκική σε μία ισχρή, οριακά δυσδιάκριτη λωρίδα.

Εικ. 5. Η ελληνική ΑΟΖ σε γρο-πλαν. Και εκεί που νομίζαμε πως η Ελλάδα ήταν ένα μικρό και τίμιο κράτος, ιδού μπορούμε να θαυμάσουμε τον συνολικό γεωπολιτικό της όγκο, όπως τον επιδιώκει το ΥΠΕΞ τα τελευταία χρόνια.

Τι είναι αυτό το κουτάκι στο χάρτη της Ελλάδας;

Το φερευκτικότατο ελληνικό κράτος με τα think tanks του και τους καρβανάδες του δεν μπορούσε να μείνει με σταυρωμένα τα χέρια. Γιατί, όπως και να το κάνουμε, στον ιμπεριαλισμό δεν χωράνε ευγένειες. Και κάπως έτσι, εμφανίστηκε το Καστελλόριζο, και από ένα ασήμαντο κουτάκι κάτω στα αριστερά του χάρτη της Ελλάδας που ήταν, βρέθηκε ξαφνικά να αποκτά τη δική του ΑΟΖ. Το έτος είναι 2008 και οι ελληνικές προθέσεις είναι σαφείς:

"Μια ματιά στο χάρτη δείχνει ότι με βάση την αρχή της μέσης γραμμής η ύπαρξη του Καστελλορίζου εξασφαλίζει την επαφή της ελληνικής (όταν θα δημιοργηθεί) με την κυπριακή ΑΟΖ - υφαλοκρηπίδα. Οι δύο αυτές παρεμβάλλονται μεταξύ τουρκικής και αιγυπτιακής, γεγονός που περιορίζει σημαντικά την τουρκική ΑΟΖ - υφαλοκρηπίδα στην Ανατολική Μεσόγειο."⁵

Τι είναι, λοιπόν, αυτή η αοζ; Σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας (1982) ΑΟΖ ή αποκλειστική οικονομική ζώνη [exclusive economic zone (EEZ)] θεωρείται η θαλάσσια έκταση, εντός της οποίας ένα κράτος έχει δικαίωμα έρευνας ή άλλης εκμετάλλευσης θαλάσσιων πόρων. Ένα κράτος έχει δικαίωμα να επεκτείνει την ΑΟΖ του μέχρι και 200 ναυτικά μίλια από την ακτογραμμή του. Εξαιρέση σε αυτό τον κανόνα αποτελούν οι περιπτώσεις όπου οι ΑΟΖ δύο ή περισσότερων χωρών αλληλοεπάπτονται, όταν δηλαδή οι ακτογραμμές των εν λόγω κρατών απέχουν λιγότερο από 400 ναυτικά μίλια. Σε αυτήν την περίπτωση έγκειται στις χώρες που τις διεκδικούν να ορίσουν από κοινού θαλάσσια σύνορα.

Ο ιμπεριαλιστής νάνος, λοιπόν, με υπερόπλο του το Καστελλόριζο διακηρύσσει τα θαλάσσια σύνορά του εκεί που η ΑΟΖ του συναντά

αυτή της Κύπρου και της Αιγύπτου για να στριμώνξει την Τουρκία στο Αιγαίο και στη νοτιοανατολική Μεσόγειο και φτιάχνει δικούς του χάρτες για την έκταση της αοζ που φαντασιώνεται πως δικαιούται. Ένας τέτοιος χάρτης (εικ.4), που διακινήθηκε μαζικά την περίοδο 2009-2010 και έκτοτε κυκλοφορεί με τον χαρακτηριστικό υπέρπιλο "τι ισχύει σήμερα" ενώ η Ελλάδα ΔΕΝ έχει κηρύξει ΑΟΖ, αναπαριστά την θαλάσσια έκταση νότια του Καστελλορίζου που οι εκπρόσωποι του κράτους ισχυρίζονται πως αντιστοιχεί στην Ελλάδα. Με τις ορέξεις που έχει, δεν θα μας έκανε εντύπωση αν κάποια στιγμή το ελληνικό κράτος διεκδικούσε αοζ στην Μαύρη Θάλασσα ή στα στενά του Γιβραλτάρ.

Το ζήτημα δεν είναι, δυστυχώς, αστέιο. Όσον αφορά την πραγματική διάσταση της επέκτασης της ελληνικής αοζ στα 200 ν.μ., υπάρχει αυτή η "εξαιρέση" που λέγαμε και προηγουμένως για τις περιπτώσεις όπου οι αοζ δύο χωρών αλληλοεπάπτονται, η περίπτωση δηλαδή που η απόσταση μεταξύ των γραμμών βάσης από όπου υπολογίζεται η αιγιαλίτιδα ζώνη είναι μικρότερη από 400 ν.μ., κάτι που -προφανώς- ισχύει για την περίπτωση Ελλάδας-Τουρκίας. Το ελληνικό κράτος, από τη στιγμή που θεωρεί πως έχει -ιερό και απαράβατο- δικαίωμα οριοθέτησης αοζ νότια του Καστελλορίζου, θα μπορούσε να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης ή σε διαιτησία κατά της Τουρκίας προκειμένου να επιλυθεί η διαφωνία και να οριοθετηθούν οι αοζ των δυο κρατών βάσει των κανόνων και αρχών του διεθνούς δικαίου, εθιμικού ή/και συμβατικού. Γιατί, η Ελλάδα, στην πραγματικότητα ΔΕΝ μπορεί να κηρύξει ΑΟΖ χωρίς να συμφωνήσει με την Τουρκία, όσον αφορά τις "αμφισβητούμενες" περιοχές. Όμως, λαμβάνοντας υπόψη προηγούμενες ανάλογες περιπτώσεις μεταξύ δύο κρατών που επιλύθηκαν δικαστικά, φαίνεται πως μια σχετική δικαστική ή διαιτητική απόφαση όχι απλά δεν θα δίκαιωνε τις ελληνικές διεκδικήσεις, θα τις έδειχνε με το δάχτυλο και θα γέλαγε.⁶

Θα μπορούσε αυτή τη στιγμή να αναρωτηθεί εύλογα κάποιος: "όλοι αυτοί οι έλληνες αριστεροί και δεξιοί πολιτικοί, δημοσιογράφοι, ακαδημαϊκοί και διεθνολόγοι που διαρρηγγύνουν τα ιμάτιά τους για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της ελλαδίτσας που οι προηγούμενες κυβερνήσεις αμέλυσαν να κατοχυρώσουν, δεν ξέρουν ότι αυτά που λένε είναι μαλακίες και δεν έχουν καμία νομική βάση;" ή "όλοι οι καθηγητές νομικής που σε άλλες περιπτώσεις δεν χάνουν ευκαιρία να βγουν στα κανάλια ή στα αμφιθέατρα για να πουν τί είναι συνταγματικό και τί όχι, γιατί έχουν κάνει τουμπεκί τόσα χρόνια;". Μήπως τελικά και τι λένε ξέρουν, και κυριότερα σε ποια χρονική συγκυρία; Οι κάθε λογής εκπρόσωποι του ελληνικού κράτους ρίχνουν άδειες (νομικού) νούματος αοζ στο καστελλόριζο για να πιάσουν γεμάτες εθνικοφροσύνη ένθερμες καταφάσεις στις επόμενες επεκτατικές του κινήσεις, για να φάει το πόπολο ελπίδες διάσωσης και ανόρθωσης διακοσμημένες με υδρογονάνθρακες και κοιτάσματα φυσικού αερίου και αγωγούς που ανακαλύπτονται όποτε χρειάζεται μπειτόν στην εθνική ενόπια.

Ίσως να τα ξέρουν όλα αυτά το κράτος και τα εκάστοτε στόματά του στο δημόσιο λόγο, και για αυτό δεν κάνουν καμία αναφορά στο δικαστήριο της χάγης. Άσε που το δικαστήριο είναι και των "ξένων" οπότε δεν είναι άξιο να κρίνει αν η Ελλάδα δικαιούται αοζ. Ας θυμηθούμε ένα κραυγαλέο ιστορικό παράδειγμα. Τον Ιούλιο του 2008, όταν συνελήφθη ο σέρβος-"αδελφός" Κάρατζιτς (από τους πρωταγωνιστές σφαγείς στον πόλεμο στη Βοσνία), το ΚΚΕ «καταγγέλει τη Σερβική Κυβέρνηση για την παράδοση του Ράντοβαν Κάρατζιτς στο ιμπεριαλιστικό δικαστήριο της Χάγης. Η δίκη που ετοιμάζεται σημαίνει ότι στο εδωλίο οι ιμπεριαλιστές βάζουν το δικαίωμα κάθε λαού να αντιστέκεται, να επιλέγει ο ίδιος το δρόμο που θέλει να ακολουθήσει.» Ε, μετά από αυτό, δεν μπορούμε καν να φανταστούμε τι θα έλεγαν οι αριστεροί πατριώτες αν το τρισκατάρατο δικαστήριο έκρινε ότι το Καστελόριζο δεν δικαιούται αοζ. Γιατί οι αριστερές αφηγήσεις δεν διαφωνούν πως οι έλληνες είναι, βέβαια, πέρα από λαός μεσογειακός, και ο περιούσιος λαός τον οποίο οι «ξένοι» καταπιέζουν διαρκώς, πως το ελληνικό κράτος είναι το διαχρονικά αδικημένο από τις "μεγάλες" κακές δυνάμεις. Οπότε, αυτή η εξαίρεση για την οριοθέτηση της αοζ τους περνά κάπως απαρατήρητη. Όλη αυτή η φιλολογία όμως περί καταπίεσης από ξένες και σκοτεινές δυνάμεις, η θυματοποίηση της μικρής Ελλάδας σαν ακρογωνιαίος λίθος της αντίληψης των (αριστερών ή μη) εθνικιστών για την ίδια της την ύπαρξη, δεν ξεκίνησε ούτε με το ζήτημα της ΑΟΖ, ούτε με τα χωρικά ύδατα, και πολύ εύστοχα περιγράφεται στο ακόλουθο απόσπασμα:

"(…)ένα πάγιο συστατικό, ένα πολύ παλαιό στρώμα στον λεκτικό σχηματισμό του ελληνικού εθνικισμού υπήρξε μια «μανία καταδίωξης»: η πεποίθηση, εδραιωμένη ήδη από την σύσταση του ελληνικού κράτους, ότι η φτωχή Ελλάδα υφίσταται διακρίσεις και ότι οι «μεγάλες δυνάμεις» συνεχώς συνωμοτούν για να βλάψουν τα συμφεροντά της ή τα «εθνικά της δίκαια». Η ρητορεία με την οποία είμαστε εξοικειωμένοι τις τελευταίες δεκαετίες και την οποία συνδέουμε συνήθως με το ΚΚΕ και τον μασοϊκό χώρο, σχετικά με τον «ιμπεριαλισμό» που εκμεταλλεύεται και αδικεί τη

μικρή μας χώρα, ευνοεί την Τουρκία, υποδαυλίζει τις μειονότητες, ώστε να προκαλέσει εντάσεις, να επεμβαίνει και να μεταβάλλει τα σύνορα, κ.ο.κ., στην πραγματικότητα έρχεται από πολύ παλιότερα: αποτελεί απλώς μια πιο «λενινιστική» υποτίθεται παραλλαγή αυτής της μανίας καταδίωξης- που όπως πάντα, συνοδεύεται από την αντίστοιχη μανία μεγαλείου και συγκαλύπτει/αποκαλύπτει μια υπέρμετρη ασυνείδητη φιλοδοξία. Διότι φυσικά η ίδια η σκέψη ότι μας αδικούν και μας χρωστάνε, ισοδυναμεί με τη σκέψη ότι αξίζουμε για περισσότερα, ότι αυτά που έχουμε ως έθνος είναι πολύ λίγα σε σχέση με αυτά που θα έπρεπε να είχαμε."⁷

Αυτή η "μανία καταδίωξης", αυτή η συλλογική πεποίθηση της αδικημένης μέν, παντοδύναμης δε, Ελλάδας δεν είναι καμιά περιθωριακή ιδεολογία. Είναι κεντρική και χρήσιμη, είναι πολλαπλά λειτουργική: καταφέρνει να συσκοτίζει τον ιμπεριαλισμό του ελληνικού κράτους, την αυτεξούσια επιθετική εξωτερική πολιτική του, την διάρκεια και της συνέχειά της, τα εγκλήματα και τις μελλοντικές βλέςεις της.

Εκκρεμότητες ενόψει καλύτερων ευκαιριών

Ωστόσο, ίσως, να υπάρχουν και άλλοι λόγοι που το ζήτημα μένει ακόμα ανοικτό, ίσως το ελληνικό κράτος να ξέρει πολύ καλά τι κάνει με ακριβώς την παράλειψή του να κινήσει τυπικές διαδικασίες για την κατοχύρωση αοζ. Το ζήτημα της εκκρεμότητας της αοζ δεν είναι τυχαίο. Συμβαδίζει πλήρως με την γενική διαχείριση του ελληνικού κράτους (σίγουρα) τις τελευταίες δεκαετίες σε σχέση με όλα τα ζητήματα που αφορούν τα επεκτατικά του σχέδια, εδαφικά ή οικονομικά και το μοτίβο της στρατηγικής που ακολουθεί στην εξωτερική του πολιτική.

"Η ιστορία του ελληνικού ιμπεριαλισμού, έστω τα τελευταία 70 χρόνια, είναι αδιάψευστος μάρτυρας μιας σταθερής τακτικής, υπό οποιοδήποτε καθεστώς. Είτε με χούντες, είτε με δεξιάς κυβερνήσεις, είτε με αριστερές (τύπου πα.σο.κ. των πρώτων χρόνων): όταν δεν μπορεί να κατακτήσει εδάφη άλλων κρατών επιλέγει να κρατάει αιώνια ανοικτές στο χρόνο "εκκρεμότητες"-ελπίζοντας σε μια άλλη, "καλύτερη στιγμή". Αυτό έκανε επί δεκαετίες με το αλβανικό κράτος: σ' όλον τον υπόλοιπο πλανήτη ο β' παγκόσμιος πόλεμος τελείωσε το 1945, όχι όμως στις σχέσεις Αθήνας και Τιράνων, με απόλυτη ευθύνη της πρώτης. Το ελληνικό κράτος διατήρησε το status εμπόλεμης κατάστασης με το αλβανικό ως τα τέλη της δεκαετίας του '80... Και, ύστερα, στο πρώτο μισό της δεκαετίας του '90, το ελληνικό Βαθύ κράτος / παρακράτος, προσπάθησε να κάνει τον πόλεμο πραγματικότητα, δολοφονώντας μάλιστα και κάμποσους αλβανούς στρατιώτες, μέσα στο στρατόπεδο τους: if you remember "μαβή", "βρακά" και σια...

Αυτό κάνει επί δεκαετίες με το "κυπριακό". Αρνείται είτε να αναγνωρίσει τα τετελεσμένα (την ύπαρξη δύο κρατών), τετελεσμένα για τα οποία, μάλιστα, κόπιασε ιδιαίτερα· είτε να διαπραγματευτεί σοβαρά την ένωση αυτών των δύο κρατών. Το "κυπριακό εκκρεμεί" ουσιαστικά από τότε που η κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της απ' την αγγλική αυτοκρατορία, δηλαδή για

πάνω από μισό αιώνα· και θα εκκρεμεί έως ότου ο ελληνικός ιμπεριαλισμός θεωρήσει ότι τον παίρνει να "απελευθερώσει" όχι μόνο την βόρεια κύπρο αλλά και την μισή τουρκική επικράτεια. Αυτό κάνει επί δεκαετίες με το "μακεδονικό". Αρνείται να αναγνωρίσει αυτό που έχουν κάνει τα περισσότερα κράτη του πλανήτη, ότι υπάρχει κράτος με το όνομα "δημοκρατία της μακεδονίας". αρνείται όμως και οποιαδήποτε σοβαρή διαπραγμάτευση που να λογαριάζει τα συμφέροντα και των άλλων. Το "μακεδονικό εκκρεμεί" για πάνω από 20 χρόνια, και θα συνεχίσει να "εκκρεμεί" έως ότου ο ελληνικός ιμπεριαλισμός θεωρήσει ότι τον παίρνει να "απελευθερώσει" το Μοναστήρι, και να αποκτήσει σύνορα με την αδελφή σερβία." ⁸

Το ελληνικό κράτος ξέρει να περιμένει, να υπολογίζει το βάρος και την σημασία της ιστορικής συγκυρίας. Κι αν λοιπόν μένει "εκκρεμές" το ζήτημα από το 2008, έχει κι αυτό τα πλεονεκτήματά του: όσο θα εκκρεμεί το ζήτημα της ΑΟΖ τόσο θα διατηρείται μία "εμπόλεμη" κατάσταση, θα διαφημίζεται η τουρκική "απειλή" και το ελληνικό κράτος θα μπορεί να εντείνει τις πιέσεις, θα μπορεί να επενδύει στην διεθνή απομόνωση της τουρκίας. Παράλληλα, αυτή η απειλή χτίζει την τσιμεντένια εθνική ενότητα των υποτελών και νομιμοποιεί στα μάτια τους τον επεκτατισμό της Ελλάδας και τις милитарιστικές της δραστηριότητες. Γιατί, κανένα καπιταλιστικό κράτος που σέβεται τον εαυτό του δεν μπορεί παρά να μην επενδύει στην εθνική ενότητα. Και δεν μπορεί επίσης, να μην είναι και ιμπεριαλιστικό. Ο επεκτατισμός εξάλλου, θα έλεγε κανείς, πως είναι στο DNA του ελληνικού λαού. Αυτός επιτρέπει στο ελληνικό κράτος να υπάρχει και αυτός ήταν ο λόγος που κατάφερε να συσταθεί σαν τέτοιο.⁹

Από την άλλη, τόσο οι ευρύτερες γεωπολιτικές ανακατατάξεις (π.χ. οι αραβικές εξεγέρσεις) ή οι αναδιαρθρώσεις διακρατικών συμφωνιών (οι παλιοί φίλοι γίνονται οι καλύτεροι εχθροί, βλ. τουρκία-ισραήλ), όσο και οι μεταποίσεις/αλλαγές των ελληνικών συμφερόντων στην ν.α. μεσόγειο αναγκάζουν το υπ.εξ. στην αναζήτηση νέων, καλύτερων και πιο αιμοσταγών συμμάχων. Έτσι, ενώ το ζήτημα σχετικά με την χάραξη της αοζ, της υφαλοκρηπίδας κτλ., ήταν την δεκαετία του '90 διμερές (αφορούσε δηλαδή τα δύο κράτη, στην περίπτωση μας Ελλάδα-τουρκία), σήμερα έχει γίνει πολυμερές. Η τουρκία, την οποία αφορά το ζήτημα έχει μείνει στην απ'έξω και στο παιχνίδι έχουν μπει η κύπρος και οι σφαγείς του ισραήλ και της αιγύπτου. Με το γιατί, ισραήλ και αιγύπτος συμμετέχουν σε αυτήν την συμμαχία και τι βλέψεις έχουν για τη μεσόγειο δεν θα ασχοληθούμε προς το παρόν.

Πες μου τον φίλο σου...

Αυτό που δεν μπορούμε παρά να σχολιάσουμε, είναι η ότι και τόσο κρυφή αγάπη μεταξύ της αιγύπτου και των ελληνικών αφεντικών. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι ο τότε έλληνας υπ.εξ. Βενιζέλος λίγο μετά το πραξικόπημα και την άνοδο της στρατιωτικής δικτατορίας, την επισκέφθηκε για να αναγνωρίσει επίσημα το καινούργιο καθεστώς και πέρα από μια λαμπρή και αξιόπιστη συμμαχία που έβλεπε στο πρόσωπο που καινούργιο καθεστώς να διασφαλίσει ότι κανείς δεν

θα πειράξει τις ελληνικές επιχειρήσεις. Ήταν τότε ο δεύτερος υπ.εξ. ευρωπαϊκού κράτους που αναγνώριζε τους δικτάτορες. Ο πρώτος ήταν ο ελληνοκύπριος. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι αυτή η αγάπη των δύο χωρών φτάνει σε σημείο να υπάρχουν στην αιγύπτο 173 επιχειρήσεις "ελληνικών συμφερόντων" με το "ελληνικό μερίδιο" στον αιγυπτιακό καπιταλισμό να φτάνει τα 220 εκατομμύρια δολάρια.¹⁰ Ο ιμπεριαλισμός δεν είναι μόνο τα κανόνια. Δεν στηρίζεται μόνο στην εδαφική επέκταση του ελληνικού κράτους αλλά και στην ανάπτυξη του κεφαλαίου το οποίο περνά τα σύνορα και ψάχνει για ακόμα φτηνότερα χέρια και πρώτες ύλες. Γι'αυτό και ο ιμπεριαλισμός του ελληνικού κράτους δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητος από τα συμφέροντα των αφεντικών του!

Και καλά από τον δεξιό υπ.εξ. δεν περιμέναμε τίποτα άλλο. Για να δούμε τι λένε όμως και οι αριστεροί που είναι με τη δημοκρατία των λαών. Μόλις μία μέρα μετά το πραξικόπημα, τον Ιούλιο του 2013, η εφημερίδα των συντακτών, πριν προβιβαστεί σε εφημερίδα της κυβέρνησης, δημοσίευσε το παρακάτω άρθρο με τίτλο "Τι πέτυχε ο αιγυπτιακός λαός;"

"Ο Αιγύπτιος πρόεδρος, εμφανώς απομονωμένος και αντιμετώπιζοντας τον ξεσηκωμό του λαού της Αιγύπτου, ανετράπη μετά από ένα χρόνο στην εξουσία και αναμένεται τώρα η προκήρυξη πρόωρων προεδρικών εκλογών. Οι ξέφρενοι πανηγυρισμοί στις πλατείες και τους δρόμους δηλώνουν πως ο λαός δεν φοβήθηκε ότι η επέμβαση του Στρατού ήταν ένα πραξικόπημα, απεναντίας είδε τον Στρατό ως παράγοντα εγγύησης μιας δημοκρατικότερης πορείας με σεβασμό των δικαιωμάτων του. Χαρακτηριστική ήταν η δήλωση του στρατηγού Αμπντελ Φατάχ αλ Σίσι, ότι "ο Στρατός άκουσε την κραυγή του λαού για βοήθεια και ανέλαβε την ιστορική του ευθύνη".

Το αισιόδοξο μήνυμα που βγαίνει από την ανατροπή του Μοχάμεντ Μόρσι είναι το πνεύμα συμφιλώσης που διοικεύουν Στρατός και λαός, το οποίο αναμένεται να οδηγήσει σε έναν εκδημοκρατισμό της Αιγύπτου. [...] Είναι μεν οξύμωρο, αλλά ο Στρατός επενέβη όχι για την κατάλυση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, αλλά σαν εγγυητής της ομαλότητας και ενός κοσμικού και όχι θεοκρατικού καθεστώτος, επιτυχάνοντας ταυτόχρονα την αποφυγή εμφυλίου σπαραγμού." ¹¹

Τέλεια αντιστροφή! Υπάρχουν και αυτές οι «ιστορικές αναγκαιότητες» όπου στην «δημοκρατία του λαού», το μόνο ικανό υποκείμενο να την διαχειριστεί είναι ο στρατός! Όταν πρόκειται για το εθνικό συμφέρον, οι όποιες ιδεολογικές διαφωνίες κάνουν στην άκρη.

Αφού λοιπόν ο προηγούμενος πρόεδρος της Αιγύπτου Μόρσι, δεν φαινόταν να στηρίζει τις διεκδικήσεις της Ελλάδας στο αιγαίο, αυτή βρήκε έναν όμοιο να μπορεί να στηριχτεί στην δικτατορία του Σίσι.¹² Αμέσως μετά την πτώση του Μόρσι οι έλληνες αντιπρόσωποι δεν χάνουν καιρό. Στις 05.09.2013 ο Βενιζέλος βρισκόταν στο Κάιρο για να συναντηθεί με τα κορυφαία στελέχη της μεταβατικής κυβέρνησης της αιγύπτου, ώστε να ξεκινήσουν οι διμερείς διαπραγματεύσεις για την οριοθέτηση της αοζ. Διαπραγματεύσεις που στο πλαίσιο της

συνέχισης και του ελληνικού κράτους και της σταθερότητας και της αξιοθαύμαστης συνέπειας της στρατηγικής της εξωτερικής πολιτικής του θα συνεχιστούν από την κυβέρνηση της -πρώτης φορά- αριστερά.

flashback

"Και εδώ θα ήθελα να καταθέσω μια σειρά από ερωτήματα που αναδεικνύουν, ακριβώς, το έλλειμμα πολυδιάστατης και ενεργητικής εθνικής στρατηγικής. Πρώτο ερώτημα: Γιατί η Τουρκία, μπορεί και παίρνει πρωτοβουλίες και επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα και οριοθετεί Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη στη Μαύρη Θάλασσα, στα Βόρεια σύνορά της και η Ελλάδα δεν το κάνει στο Ιόνιο, Δυτικά; Δεύτερο ερώτημα: Γιατί λοιπόν η Αλβανία ενώ υπέγραψε συμφωνία με την Ελλάδα για τον καθορισμό ΑΟΖ, μεταξύ τους, μονομερώς την ακυρώνει [...] Έτσι, λοιπόν, η Αλβανία δικαιούται να συνεχίζει απρόσκοπτα σήμερα την πορεία της προς την ΕΕ, ενώ αποσύρεται από τη συμφωνία για τον καθορισμό Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης με την Ελλάδα; Τρίτο ερώτημα: Εντάξει στο θέμα του Καστελορίζου δικαιολογούνται προσεκτικοί χειρισμοί. Στο θέμα της Γαύδου όμως; Γιατί δεν προχωράμε στον καθορισμό ΑΟΖ με τη Λιβύη, που να συμπεριλαμβάνει τα δικαιώματα της Γαύδου; Τι ακριβώς κάνετε όταν πηγαίνετε στη Τρίπολη και συναντήσετε με τον Μουαμάρ Καντάφι;"¹³

"Το ΚΚΕ τάσσεται ενάντια στην πολιτική της εγκατάλειψης και εκχώρησης κυριαρχικών δικαιωμάτων (χωρικά ύδατα, υφαλοκρηπίδα, ΑΟΖ, όπως καθορίζονται από τη διεθνή Σύμβαση για το Δίκαιο στη Θάλασσα του 1982), που ακολούθησαν και ακολουθούν οι ελληνικές κυβερνήσεις".¹⁴

Τα παραπάνω δημοσιεύματα δεν μας δείχνουν τίποτα παραπάνω από αυτό που ήδη ξέραμε. Ότι ο σύριζα και η αριστερά σε αυτόν τον τόπο ήταν κράτος με κάππα κεφαλαίο πολύ πριν γίνουν κυβέρνηση. Πολύ πριν το 2011 που έκανε ο Τσίπρας τις δηλώσεις για την ΑΟΖ. Εδώ και τριάντα χρόνια, όχι μόνο δεν έχει κάνει καμία κριτική στον πατριωτισμό, αλλά αντίθετα, έχει επενδύσει σε αυτόν είτε σαν ιδεολογία γενικά, είτε σαν ιδεολογία χρήσιμη για τη διαχείριση της κρίσης. Για αυτό και δεν υπήρξε ποτέ αντίπαλη σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής αλλά αρκούταν στις καταγγελίες και πιέσεις που συχνά ήταν ακόμα πιο καννιβαλικές από αυτές που είχε ήδη η εκάστοτε δεξιά κυβέρνηση. Και πλέον, ως κυβέρνηση, σαν έτοιμη από καιρό, σαν θαρραλέα θα βρει τρόπο να αξιοποιήσει τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής. Δεν έχουμε καμία αμφιβολία. Και όσο περνάει ο καιρός θα βγαίνει προς τα έξω ακόμη πιο खुδαία αυτός ο αριστερός πατριωτισμός και η λειτουργικότητα του- να πλασάρει δηλαδή ζητήματα μιλιταρισμού, εθνικής ενότητας ως προστασία του λαού και νίκη της δημοκρατίας.

«Η Ελλάδα εξαρτάται από τις ξένες δυνάμεις», «εμείς δεν θέλαμε, το νατο μας πιέζει», «η Ελλάδα είναι ένα πείραμα..» και άλλα παρόμοια επιχειρήματα είτε αριστερών, είτε ακροδεξιών δεν είναι σε καμία περίπτωση γραφικά και αποτελούν κύρια χαρακτηριστικά του εθνικιστικού λόγου. Όλοι οι παραπάνω χειρισμοί του ελληνικού κράτους αποδεικνύουν ότι και η ελλαδίτσα έχει το δικό της μυαλό

και για αυτό και κάνει ανάλογες συμμαχίες κάθε φορά ώστε να εξασφαλίσει το μεγαλύτερο κομμάτι της πίτας για να χορτάσουν όλοι αυτοί οι καννίβαλοι. Η ΑΟΖ, τα χωρικά ύδατα κτλ. δεν είναι σίγουρα τα μοναδικά που διαθέτει ο ελληνικός ιμπεριαλισμός στο οπλοστάσιο του. Η διαχείριση τους όμως είναι ενδεικτική σε όποιον/α έχει μάτια και βλέπει. Γιατί ο επεκτατισμός πέρα από το εξωτερικό κοιτάζει και στο εσωτερικό του κράτους. «Δεν μας φοβούνται και παραβιάζουν τον εναέριο χώρο, αν είχαμε καλύτερο στρατό θα μπορούσαμε να διεκδικήσουμε...» φωνάζουν οι υποτελείς δυνατότερα από ποτέ και νομιμοποιούν κι άλλο τον μιλιταρισμό.

Σημειώσεις

1. Από το προσωπικό ιστολόγιο του Ν. Κοτζιά, 1/06/2014, Τρία διδάγματα για την Αριστερά προς τη Κυβέρνηση Σωτηρίας.
2. στο iefimerida.gr, 17/04/15, Τσίπρας σε Αναστασιάδη: Όταν δεν διεκδικείς δεν παίρνεις τίποτα, όταν διεκδικείς παίρνεις περισσότερα.
3. δες Barricada #26, έθνετο: Β. Ήπειρος: 1990 - 1996 - Ο ελληνικός επεκτατισμός, οι πράκτορες και η μαβή.
4. δες Barricada #6 Η περίπτωση των Γκιών και # 35, Ελληνοτουρκικά: Η καλύτερη άμυνα είναι η επίθεση
5. Καθημερινή, Υφαλοκρηπίδα, τριβές στην Αν. Μεσόγειο, Σταύρος Λυγερός, 23.11.2008
6. Ως παραδείγματα τέτοιας νομολογίας από το ΔΔΘ, συνοπτικά αναφέρουμε την περίπτωση αμφισβητούμενης ΑΟΖ μεταξύ Γαλλίας-Καναδά, των νησιών της Μάγχης και την υπόθεση Ρουμανίας-Ουκρανίας σχετικά με την ΑΟΖ του Φιδονησιού. Βλ. Antifa! # 36, Αποκλειστικές οικονομικές ζώνες και κανόνια
7. Α. Γαβριηλίδης, Η αθεράπευτη νεοφιλία του ριζοσπαστικού πατριωτισμού, εκδ. Futura, σσ. 24
8. Sarajevo # 90, ζητήματα εθνικού συμφέροντος (2)
9. Το ελληνικό κράτος κατάφερε να συσταθεί σαν τέτοιο, να είναι δηλαδή ανεξάρτητο και κυρίαρχο και να έχει την έκταση που γνωρίζουμε σήμερα μέσα από αλληπάλληλες γεωγραφικές προσαρτήσεις, τις οποίες πέτυχε είτε ξεκινώντας πολέμους είτε συμμετέχοντας στον πρώτο και τον δεύτερο παγκόσμιο, συστρατευμένο με τις κατάλληλες συμμαχίες. Περισσότερα για το θέμα -από αντιιμπεριαλιστική, αντιεθνική σκοπιά- μπορείς να δεις στα anti-imp 2, BACK TO THE (BOOT) ROOTS επιλεγμένα θέματα απ' τον ιμπεριαλιστικό 19ο αιώνα του ελληνικού κράτους και anti-imp 3, ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΒΟΥΡΚΟΥ, καλά κρυμμένα μυστικά του ελληνικού ιμπεριαλισμού στον 20ο αιώνα από τις εκδόσεις αντισχολεύει.
10. Sarajevo, #77, Εθνική ενότητα άλφα-άλφα
11. Sarajevo, #76, Αυτοί, εμείς και οι άλλοι (II)
12. "Πρώτον, είναι σαφές ότι επί διακυβέρνησης Μόρσι η Τουρκία είχε κερδίσει αρκετό έδαφος, ενώ η Αθήνα πάντοτε θεωρούσε την αιγυπτιακή επιρροή ως ανάχωμα στην απόπειρα της Άγκυρας να ενισχύσει τις σχέσεις της με τις αραβικές χώρες." Βήμα, Ελλάδα - Αίγυπτος: Επανεναρξη διμερούς διαλόγου για την οριοθέτηση της ΑΟΖ, Α. Αθανασόπουλος, 05/09/2013
13. Βήμα, Η ομιλία του Προέδρου της Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ, Αλέξη Τσίπρα, 24/01/2011
14. Από ομιλία της Παπαρήγα, 25/01/2011. Το βρήκαμε στο Sarajevo #58, Η μεγάλη Ελλάδα 3.1

III. Ημερολόγιο Εξωτερικής Πολιτικής: Άνοιξη 2015

03/02 Μετά την εκλογή του, ο πρωθυπουργός της κυβερνοαρστερας επισκέπτεται την αδελφή Κύπρο: "Προσεκτικά και ασφαλή θα είναι τα βήματα της Αθήνας σε ό,τι αφορά το ζήτημα της οριοθέτησης της ΑΟΖ. Αυτό ήταν το μήνυμα που έστειλε ο πρωθυπουργός από τη Λευκωσία, στις κοινές δηλώσεις του με τον Κύπριο πρόεδρο Νίκο Αναστασιάδη. Οπως δήλωσε ο κ. Αναστασιάδης, συμφώνησαν σε συντονισμό των προσπαθειών για αντιμετώπιση των προκλήσεων της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ, προκειμένου το συντομότερο δυνατό να αρχίσει εκ νέου ένας ουσιαστικός διάλογος. Ο κ. Τσίπρας από την πλευρά του δήλωσε ότι το Κυπριακό αποτελεί τη «λυδία λίθο» για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και χαρακτήρισε τη συγκυρία στην οποία επισκέφθηκε την Κύπρο δύσκολη [...]"
(Καθημερινή, 03/02, Αλ. Τσίπρας: «Οχι βήματα στον αέρα με την ΑΟΖ»)

29/03 Κατά την διάρκεια επίσκεψής του στη Νέα Υόρκη ο Καμμένος προτείνει: "Να επεκταθεί στο Ισραήλ το ενιαίο αμυντικό δόγμα Ελλάδας-Κύπρου [...]. Μπορούμε να χτίσουμε μια μεγάλη συμμαχία και με τη βοήθεια των ΗΠΑ να μπορέσουμε να δώσουμε τη λύση ασφάλειας στην περιοχή. Γιατί να μην δώσουμε εναέριο χώρο, αυτό που χρειάζεται το Ισραήλ απ' την Ελλάδα; Από το Ισραήλ στην Κύπρο και μέχρι την Κρήτη. Γιατί να μην υπάρχουν συμφωνίες προστασίας της μεγάλης οικονομική ζώνης, στον ορισμό της οποίας θα προχωρήσουμε και στην Ελλάδα; Γιατί να μην προχωρήσουμε και σε αμυντικές συμφωνίες; [...] Επίσης υπογράμμισε ότι «το Αιγαίο είναι ελληνικό, υπάρχουν συγκεκριμένα θαλάσσια σύνορα, ο χώρος και το υπέδαφος ακολουθούν τα χωρικά ύδατα και τα εδάφη, τα οποία δεν είναι υπό αμφισβήτηση, ούτε υπάρχουν γκρίζες περιοχές»
(nautemporiki.gr)

20/04 Ξεκινά η κοινή στρατιωτική άσκηση Ελλάδας, ΗΠΑ, Ισραήλ "Ηνίοχος", η οποία αναμένεται να λήξει στις 30/04 και "παράλληλα συνδυάζεται με την άσκηση «Αστραπή» του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού και προβλέπει, μεταξύ άλλων, επιχειρήσεις Αντεπίθεσης, αποστολές Επιθετικής Σάρωσης, στρατηγικές Επιχειρήσεις εναντίον Δυνάμεων Επιφανείας, αποστολές Στρατηγικής Επίθεσης κ.ά."
(Καθημερινή, 28/04, Νέα δυναμική στην τριμερή Ελλάδα, Κύπρου και Ισραήλ)

21/04 Συνάντηση του Καμμένου με τον στρατιωτικό δικτάτορα της Αιγύπτου, Αλ Σίσι στο Ελ Αλαμίν: "Στη σύσταση μικτής κατευθυντήριας επιτροπής συνεργασίας Ελλάδας-Αιγύπτου σε θέματα Άμυνας συμφώνησαν ο πρόεδρος της Αιγύπτου Αμπντέλ Φατάχ Αλ Σίσι και ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Πάνος Καμμένος. [...] Επίσης, ο κ. Καμμένος και ο Αλ Σίσι συζήτησαν για τον αμυντικό σχεδιασμό των δύο χωρών μόλις καθοριστεί η ΑΟΖ Ελλάδος και Αιγύπτου." (Βήμα, 21/04, Συμφωνία Καμμένου-Αλ Σίσι για συνεργασία σε θέματα Άμυνας)

23/04 Συνάντηση του Π. Παυλόπουλου με τον στρατιωτικό δικτάτορα της Αιγύπτου, Αλ Σίσι στο Κάιρο: "Αντιμέτωπη της διεθνούς τρομοκρατίας και το μεταναστευτικό κυριάρχησαν στη συνάντηση που είχαν ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος και ο Αιγύπτιος ομόλογός του [...]. Επίσης, ο Προκόπης Παυλόπουλος αναφέρθηκε και στις ΑΟΖ, χαρακτηρίζοντας «υποδειγματική» την αντιμετώπιση της Αιγύπτου στο θέμα του ορισμού της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης Ελλάδας-Κύπρου-Αιγύπτου είναι υποδειγματική. Σε αντίθεσή με τη στάση άλλων χωρών», που δημιουργούν, δείχνοντας την Τουρκία. Οι δύο Πρόεδροι αναφέρθηκαν στην ενίσχυση των ελληνοαιγυπτιακών οικονομικών σχέσεων [...]"
(Εφημερίδα των Συντακτών, 23/04, Μεταναστευτικό και τρομοκρατία συζήτησαν Παυλόπουλος και Αλ Σίσι)

24/04 Συνάντηση του Ν. Κοτζιά με τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ, Μπαν Κι Μουν στη Νέα Υόρκη: "Κίνηση επανοποθέτησης του Κυπριακού σε νέα διαπραγματευτική βάση, ώστε να μεταποστεί από την αιζέντα που θέτει η Τουρκία, δηλαδή τον εκ των προτέρων διαμοιρασμό των φυσικών πόρων της Κυπριακής ΑΟΖ, έκανε ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς κατά την συνάντησή του με τον γγ του ΟΗΕ Μπαν Κι Μουν [...]. Στην ερώτηση ότι ο Τούρκος ΥΠΕΕ Τσαβούσογλου κατά την πρόσφατη συνάντησή του με τον κ. Κέρι είπε ότι θέλει λύση εντός του 2015, ο κ. Κοτζιάς απάντησε: «νομίζω ότι

οι Τούρκοι, αν θέλουν λύση πολύ γρήγορα, δεν έχουν παρά να φύγουν πολύ γρήγορα από το νησί»."
(Καθημερινή, 24/04/2015, Κυπριακό και ΠΓΔΜ στο «μενού» της συνάντησης Κοτζιά-Μπαν Κι Μουν)

26/04 "Την προσθήκη του Τελ Αβιβ, ώστε η τριμερής να γίνει τετραμερής, επιδιώκουν σταθερά και επίμονα, σύμφωνα με έγκυρες πηγές, και η Αθήνα και η Λευκωσία, αλλά προσκρούουν στην εξίσου επίμονη άρνηση του Καίρου, που προφανώς δεν είναι έτοιμο για τόσο μεγάλο πολιτικό - και όχι μόνο - άλμα. Ως προς το θέμα της ΑΟΖ Ελλάδας-Αιγύπτου, έγκριτες νομικές πηγές σημειώνουν την ανάγκη να συμμετάσχει και η Τουρκία στις συνομιλίες, καθώς αμφισβητεί την επήρεια των ελληνικών νησιών, προκειμένου να αποφευχθούν εμπλοκές. Και για τον λόγο αυτό δεν προχωρούν ουσιαστικά οι διαπραγματεύσεις Αθήνας-Καίρου, ενώ οι σχέσεις Τουρκίας-Αιγύπτου είναι σχεδόν εκθρικές."
(Καθημερινή, 26/04, Τρεις λόγοι αναβαθμίζουν την τριμερή μεταξύ Ελλάδας - Κύπρου - Αιγύπτου)

28/04 "Η εμβάθυνση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης Ελλάδας -Κύπρου - Ισραήλ βρήκε θερμούς υποστηρικτές στην ελληνοαμερικανική και την αμερικανοεβραϊκή κοινότητα, όπως προκύπτει από τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων τους, κατά την παρουσίαση του βιβλίου του καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Αριστοτέλη Τζιαμίρη, με τίτλο «Η εμφάνιση της ισραηλινο-ελληνικής συνεργασίας»"
(Καθημερινή, 28/04, Νέα δυναμική στην τριμερή Ελλάδα, Κύπρου και Ισραήλ)

29/04 Τριμερής διάσκεψη των πρωθυπουργών Ελλάδας, Κύπρου και (ξανά και ξανά) του στρατιωτικού δικτάτορα της Αιγύπτου, Αλ Σίσι αυτή τη φορά στην Λευκωσία. Ας δούμε τις δηλώσεις: "ο Έλληνας πρωθυπουργός δήλωσε ότι συμφώνησαν να προχωρήσουν «πραιτέρω με τις διαβουλεύσεις για την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών μας, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο, και βεβαίως όπου αυτό δεν απαιτεί τη συνεννόηση και συνεργασία τρίτων χωρών». [...] Ο κ. Τσίπρας αναφέρεται έμμεσα αλλά με σαφήνεια στη στάση της Τουρκίας που αμφισβητεί την «επιρροή» του Καστελλόριζου, απευθύνοντας ουσιαστικά πρόσκληση στην Αγκυρα για συνομιλίες, κάτι που προκάλεσε σύγχυση. [...] Οι δηλώσεις των τριών ηγετών ήταν ενδεικτικές του κλίματος των συναντήσεων για τον ρόλο τους στην περιοχή, καθώς η κυρίαρχη θέση ήταν ότι αποτελούν πυλώνα σταθερότητας σε ένα αποσταθεροποιημένο περιβάλλον. Για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας συμφωνήθηκε να εντεινούν τη συνεργασία τους τόσο σε διπλωματικό και τεχνικό επίπεδο όσο και στους διεθνείς οργανισμούς. [...] «Μας αφορά και μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα, και εμένα προσωπικά αλλά και τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, να συμμετάσχουν επιχειρήσεις και εταιρείες ελληνικού και κυπριακού ενδιαφέροντος στο φιλόδοξο σχέδιο ανασυγκρότησης της αιγυπτιακής οικονομίας που επεξεργάζεται και ετοιμάζεται να υλοποιήσει ο Πρόεδρος Σίσι», είπε ο κ. Τσίπρας."
(Καθημερινή, 30/04, «Διαβουλεύσεις για καθορισμό ΑΟΖ το ταχύτερο»)

29/04 "Τον ρόλο της Ελλάδας στη στρατηγική ασφάλεια της Δύσης μέσα από την οπτική της άσκησης «Ηνίοχος 2015» στην οποία, πέραν της χώρας μας, συμμετείχαν οι ΗΠΑ και το Ισραήλ, εξήρε ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Πάνος Καμμένος, σε ομιλία του στην Ανδραβίδα, όπου ενημερώθηκε για την εξέλιξη της άσκησης. Στο πλαίσιο της άσκησης, οι αρχηγοί της ελληνικής Π.Α., αντιπέραρχος Χρήστος Βαΐτης και των Ισραηλινών Αεροπορικών Δυνάμεων, υποπέραρχος Amir Eshel, συμμετέχοντας σε μεικτό σχηματισμό περίπου 10 αεροσκαφών, πέταξαν πάνω από το Καστελλόριζο. [...] Αναπτύσσοντας την κυβερνητική θέση για τον γεωπολιτικό ρόλο της χώρας μας στην ευρύτερη περιοχή, ο κ. Καμμένος τόνισε ότι η Ελλάδα αποτελεί χώρα-κλειδί του περιφερειακού συστήματος ασφαλείας, διότι γνωρίζει τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και διατηρεί φιλικές σχέσεις με όλες τις πλευρές. [...] Στις αρχές Ιουνίου ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ θα βρίσκεται στην Αίγυπτο, ενώ την ίδια περίοδο προγραμματίζεται κοινή άσκηση των πολεμικών αεροποριών των δύο χωρών."
(Καθημερινή, 29/04, «Ηνίοχος» πάνω από το Καστελλόριζο)

IV. Επίλογος

Δραστήριοι οι κύκλοι της εξωτερικής πολιτικής του ελληνικού κράτους τελευταία, δε νομίζετε; Τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι; Δεν θα σας κρατήσουμε σε αγωνία: έχουμε την υποψία πως αυτή η ένταση εργασιών δεν διεκδικεί παρά την ανατίμηση της γεωπολιτικής αξίας του ελληνικού οικοπέδου και την πληρέστερη εκμετάλλευσή της, διατηρώντας στο ακέραιο τους ιμπεριαλιστικούς του σκοπούς, βραχυπρόθεσμοις και μακροπρόθεσμοις. Αυτή η "αξία" του οικοπέδου που λέμε έχει πολλαπλές εκφάνσεις: από την κομβική του θέση στις μεταναστευτικές ροές του πολυεθνικού προλεταριάτου από την ασία και την αφρική, τις θαλάσσιες και χερσαίες οδούς της οικονομίας του εγκλήματος και τις "υπηρεσίες" του σ'αυτήν, μέχρι το πρόσφορο της στρατιωτικής του χρήσης. Γιατί, όπως και να το κάνουμε, η κατάσταση είναι πολεμική, είτε βρισκόμαστε στην φάση των διπλωματικών δείπνων είτε των (καθόλου) συμβολικών στρατιωτικών επιδείξεων.

Μέσα σ'αυτό το κλίμα, μέσα από την κατανόηση αυτών των πλέον εξόφθαλμων πολεμικών διαθέσεων (και κινητοποιήσεων) πρέπει να διαβάζουμε τις διαδοχικές συναντήσεις για την χάραξη της ελληνικής ΑΟΖ, την συνεργασία με την χούντα της Αιγύπτου και τους σφαγείς του ισραηλινού κράτους και τις στρατηγικές "αμυντικές" τους συμφωνίες.

Αν το δημόσιο διεθνές, σαν το τυπικό σύνταγμα των διακρατικών ανταγωνισμών, ερμηνεύει το δίκαιο της θάλασσας σαν σύνολο "φιλειρηνικών" θεσμών δεν έχουμε παρά να αναδειξουμε τις πολεμικές του διαστάσεις.

Η ΑΟΖ και οι πρόγονοί της, η αιγιαλίτιδα, τα χωρικά ύδατα, ο εθνικός εναέριος χώρος, η υφαλοκρηπίδα διδάσκονται σαν πολύπλοκες νομικές κατασκευές, η ερμηνεία ή η αμφισβήτηση των οποίων αρχίζει και τελειώνει στα διαβήματα, τις ειδικές μελέτες, τις τελευταίες λέξεις ενός δικαστικού συμβουλίου που ανακοινώνει τις αποφάσεις του κάπου πολύ μακριά από εμάς.

Η ΑΟΖ και οι πρόγονοί της, η αιγιαλίτιδα, τα χωρικά ύδατα, ο εθνικός εναέριος χώρος, η υφαλοκρηπίδα είναι γνήσια αντικείμενα του ελληνικού ιμπεριαλισμού και, όταν κάτσει η σκόνη της εθνικιστικής φιλολογίας περί παράβασης του διεθνούς δικαίου, "προκλητικότητας" της τουρκίας και ιερών και απαράβατων δικαιωμάτων του αγίου ελληνικού κράτους, αναφαίνονται σαν αυτό που πραγματικά είναι: "εκκρεμή" ζητήματα, χρήσιμα για την ένταση της εθνικής ενότητας και του διάχυτου μιλιταρισμού της ελληνικής κοινωνίας.

Και όπως εύκολα καταλαβαίνουμε οι συζητήσεις για την χάραξη της ελληνικής ΑΟΖ είναι κάτι πολύ παραπάνω από *συζητήσεις για την ΑΟΖ*. Είναι συζητήσεις για την διαχείριση του πολυεθνικού προλεταριάτου, για την μετατόπιση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ στην άλλη πλευρά της αν.μεσογείου και την στρατιωτικοποίησή τους, για την αναχαίτιση της "τρομοκρατικής απειλής" και του "φανατικού ισλάμ". Οι πολιτικοί εκπρόσωποι του ελληνικού κράτους δεν το υπονοούν, το βροντοφωνάζουν: αμυντικές συμμαχίες: ένοπλοι και ετοιμοπόλεμοι κρατικοί σχηματισμοί, που συνεργάζονται και εξασκούνται σε τακτική βάση, ώστε να είναι έτοιμοι, είτε να συμμετέχουν σε κάποια "επέμβαση" (βλ, λιβύη, συρία), ο καθένας για τους δικούς του λόγους, είτε να προασπίσουν διάφορα "κυριαρχικά τους δικαιώματα", όπως η Ελλάδα. Όσον αφορά, λοιπόν, το ελληνικό κράτος αυτός ο γεωπολιτικός "όγκος" που θα του εξασφαλίσει η όποια ΑΟΖ συμφωνηθεί στο εγγύς ή το απώτερο μέλλον, αφενός θα του δώσει ένα αβαντάζ για όλες τις υπόλοιπες επεκτατικές του βλέψεις, αφετέρου θα αναβαθμίσει τον πολιτικό του ρόλο στις εξελίξεις στην μέση ανατολή. Και, η αλήθεια είναι, πως αυτό προσπαθεί να κάνει, ήδη σε επίπεδο "συζητήσεων". Και έχει ήδη φανεί πως ο αριστερός κυβερνητικός βραχίονας του κράτους είναι κάτι παραπάνω από έτοιμος να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων.

Αν λέμε ξανά και ξανά για την εθνική ενότητα είναι γιατί τίποτε δεν λειτουργεί πιο ανασταλτικά, πιο καταστροφικά για το παρόν και το μέλλον του ταξικού ανταγωνισμού.

Αν λέμε ξανά και ξανά για τον ελληνικό ιμπεριαλισμό και τον μιλιταρισμό του είναι γιατί τα εγκλήματά του δεν μπορούν να ξεχαστούν και γιατί οι ορέξεις του έχουν ανοίξει και στέκονται απειλητικά (και) απέναντι μας.